

ASIA

Verovelkoihin käytetty veronpalautus otettiin virheellisesti huomioon tulona toimeentulotukipäätöksessä

KANTELU

Kantelija on kirjoituksessaan 21.12.2018 oikeuskanslerille arvostellut Kelan menettelyä. Kantelijan mukaan hänen veronpalautuksensa on otettu hänelle 12.12.2018 tehdyssä toimeentulotukipäätöksessä huomioon tulona, vaikka hän oli 30.11.2018 tekemässään toimeentulotukiha-
kemuksessa esittänyt selvityksen siitä, että veronpalautus käytettiin kokonaisuudessaan verovel-
lan maksuun.

Kantelijan mukaan Kela teki saman virheen myös vuonna 2017, jolloin asia korjattiin 5.1.2018
annetulla korjauspäätöksellä.

SELVITYS

Kela on 23.1.2019 antanut selvityksen, johon on liitetty Läntisen vakuutuspiirin samana päivä-
nä antama selvitys.

Selvityksessä todetaan, että asiassa on valitettavasti käynyt siten kuin kantelija on kertonut.
Tieto veronpalautuksen käyttämisestä verovelan maksuun on ollut Kelassa toimeentulotuki-
päätöstä 12.12.2018 annettaessa, koska kantelija on toimittanut asiasta tiedon kertomallaan ta-
valla. Etuuskäsittelijältä on kuitenkin jäänyt kyseinen asiakirja päätöstä annettaessa täysin
huomioimatta. Asia on korjattu tarkistus päätöksellä 21.12.2018. Samanlainen virhe tapahtui
myös edellisenä vuonna, kuten kantelija on kertonutkin.

Asianomaisia etuuskäsittelijöitä on nyt muistutettu huolellisuudesta, sillä kummallakin kerralla
kyse on ollut puhtaasta huolimattomuusvirheestä. Kelan selvityksessä on pahoiteltu tapahtunut-
ta ja todettu Kelan tekevän jatkossa voitavansa onnistuakseen palvelemaan kantelijaa jatkossa
paremmin.

Jäljennökset selvityksistä lähetetään kantelijalle tämän päätöksen liitteenä.

RATKAISU

Hallintolain oikeusohjeita

Perustuslain 21 §:n 2 momentissa turvatusta hyvästä hallinnosta säädetään tarkemmin pääosin hallintolaissa (434/2003). Hallintolain 2 §:n 1 momentin mukaan kyseisessä laissa säädetään hyvän hallinnon perusteista sekä hallintoasiassa noudatettavasta menettelystä.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Saman pykälän 2 momentin mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Hallintolain hyvän hallinnon perusteita kuvaavan 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Arviointi

Toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 6 §:n 1 momentin mukaan toimeentulotuen määrä on kyseisen lain mukaan määriteltyjen menojen sekä käytettävissä olevien tulojen ja varojen erotus. Tulot ja varat otetaan huomioon ensin 7 §:ssä tarkoitettua perustoimeentulotukea myönnettäessä. Lain 11 §:n 1 momentin mukaan tuloina otetaan huomioon henkilön ja perheenjäsenten käytettävissä olevat tulot.

Asiakirjojen mukaan kantelijan saamasta 347,74 euron määräisestä veronpalautuksesta on 297,74 euroa huomioitu hänen tulonaan vuoden 2018 joulukuulle tehdyn toimeentulotukipäätöksen laskelmassa. Koska kantelijan veronpalautus on kokonaisuudessaan käytetty hänen verovelkojensa maksuun, ei hänen saamansa veronpalautus ole miltään osin ollut hänen käytettävissään olevaa tuloa eikä sitä olisi siten ollut osaksikaan luettava laskelmassa hänen tulokseen.

Kela on selvityksessään esittänyt jo kahtena perättäisenä vuonna tapahtuneen virheellisen menettelyn syyksi huolimattomuuden.

Viranomaisen on edellä selostettujen hallintolain säännösten mukaan huolehdittava asian riittävästä selvittämisestä. Käsiteltävien asioiden punninta ja ratkaiseminen perustuu asiassa hankittuun selvitykseen. On siten täysin selvää, että asian asianmukaiseen käsittelyyn kuuluu myös huolellinen perehtyminen asiassa saatuun selvitykseen. Saamani selvityksen mukaan tämä ei ole kantelijan osalta toteutunut ainakaan kahtena vuonna, vaan hänen saamansa veronpalautus on toimeentulotukilaskelmissa luettu virheellisesti hänen tulokseen, vaikka hän on asianmukaisesti hakemuksessaan esittänyt veronpalautuksen käytetyn verovelkojen maksuun.

Kantelijan on virheellisten päätösten vuoksi pitänyt hakea päätösten korjaamista. Virheelliset päätökset ovat myös johtaneet siihen, että kantelijalle on virheellisten päätösten perusteella maksettu liian vähän toimeentulotukea, mikä on vaarantanut hänen oikeuttaan perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaista oikeuttaan riittävään sosiaaliturvaan. Virheellisten päätösten korjaaminen on luonnollisesti kuormittanut myös Kelaa ja vienyt voimavaroja muilta tehtäviltä.

Hallintolain säännökset velvoittavat viranomaista, tässä tapauksessa Kelaa, järjestämään hallintonsa siten, että asioiden asianmukainen käsittely ja tehtävien tuloksellinen suorittaminen voi

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

toteutua. Tämä edellyttää muun ohessa henkilökunnan riittävää perehdyttämistä ja ohjausta sekä asioiden käsittelyn jatkuvaa seurantaa.

Kantelijan tapauksessa hallintolain asettamat edellytykset eivät ole täyttyneet.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Kelan vakavaa huomiota hallintolain mukaiseen velvollisuuteen huolehtia siitä, että viranomaisen antamat ratkaisut perustuvat huolellisesti läpikäytyyn selvitykseen.

Kantelijan asioissa ilmennyt huolimattomuus ja siitä seuranneet virheelliset päätökset kertovat ongelmista Kelan toimeentulopäätösten laadussa, jota tutkin parhaillaan laajemmin omasta aloitteestani (OKV/21/50/2018).

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Outi Kauppila

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
